Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2024/6206

18.10.2024

OZNÁMENIE KOMISIE

o postupnom ukončení finančných stimulov na samostatne stojace kotly na fosílne palivá podľa prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov

(Text s významom pre EHP)

(C/2024/6206)

OBSAH

Strana

1. Úvod 2
2. Účel oznámenia 2
3. Zhrnutie právnych ustanovení 2
4. Usmernenie k vykonávaniu právnych ustanovení 2
   - 4.1. Vymedzenie pojmov 2
   - 4.2. Interpretácia 4
   - 4.3. Príklady finančných stimulov, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 17 ods. 15 6
   - 4.4. Výnimky 7
5. Pripravované relevantné usmernenia 8

1. ÚVOD

V prepracovanom znení smernice o energetickej hospodárnosti budov ([1]) sa stanovuje, ako môže Európska únia (EÚ) do roku 2050 dosiahnuť plne dekarbonizovaný fond budov prostredníctvom súboru opatrení, ktoré vládam krajín EÚ pomôžu štrukturálne zvýšiť energetickú hospodárnosť budov, a to s osobitným zameraním na obnovu budov s najhoršou energetickou hospodárnosťou.

Prepracované znenie smernice o energetickej hospodárnosti budov nadobudlo účinnosť 28. mája 2024 s lehotou na transpozíciu do 29. mája 2026, pokiaľ sa v určitých ustanoveniach nestanovuje osobitná lehota na transpozíciu. Tak je to v prípade článku 17 ods. 15 prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov, ktorý je predmetom tohto oznámenia. V súlade s článkom 35 ods. 1 musia členské štáty uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s článkom 17 ods. 15 do 1. januára 2025 a musia ich oznámiť Komisii. Súčasťou môže byť aj vysvetlenie prípadných praktických vykonávacích opatrení prijatých v súvislosti s transpozíciou článku 17 ods. 15.

2. ÚČEL OZNÁMENIA

V tomto oznámení sa poskytuje usmernenie k článku 17 ods. 15 prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov. Cieľom usmernenia je prispieť k lepšiemu pochopeniu ustanovení a uľahčiť ich jednotnejšie a súdržnejšie uplatňovanie. Je určené členským štátom a ostatným subjektom, ktoré musia byť o ustanoveniach informované. Oznámenie poskytuje vysvetlenia len k ustanoveniam smernice (EÚ) 2024/1275. Zároveň sú v ňom zhrnuté informácie z výmeny názorov s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a zainteresovanými stranami v nadväznosti na prijatie prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov. Komisia v primeranom čase vydá ďalšie usmerňujúce dokumenty o ďalších aspektoch relevantných pre transpozíciu a vykonávanie prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov vrátane usmernenia k vymedzeniu pojmu kotly na fosílne palivá.

Toto oznámenie je určené výlučne ako usmerňujúci dokument, právnu účinnosť má len samotný text aktu EÚ. Tento dokument odráža právne predpisy v čase jeho vypracovania a ponúknuté usmernenie môže byť neskôr upravené.

Záväzný výklad právnych predpisov EÚ je vo výlučnej právomoci Súdneho dvora Európskej únie. Stanoviská vyjadrené v tomto usmernení nemajú vplyv na pozíciu, ktorú môže Komisia zaujať pred Súdnym dvorom. Európska komisia ani žiadna osoba konajúca v jej mene nie je zodpovedná za použitie týchto informácií.

3. ZHRNUTIE PRÁVNYCH USTANOVENÍ

Prepracované znenie smernice pomôže EÚ postupne vyradiť z prevádzky kotly na fosílne palivá. Podľa článku 17 ods. 15 prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov členské štáty najneskôr od 1. januára 2025 nesmú poskytovať žiadne finančné stimuly na inštaláciu samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá okrem tých, ktoré už boli schválené v rámci fondov EÚ.

4. USMERNENIE K VYKONÁVANIU PRÁVNYCH USTANOVENÍ

Článok 17 ods. 15 znie takto: „*Od 1. januára 2025 členské štáty nesmú poskytovať žiadne finančné stimuly na inštaláciu samostatných kotlov na fosílne palivá, s výnimkou kotlov vybraných na investície pred rokom 2025 v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241, s článkom 7 ods. 1 písm. h) bodom i) treťou zarážkou nariadenia (EÚ) 2021/1058 a s článkom 73 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115* ([2])."

4.1. Vymedzenie pojmov

V smernici o energetickej hospodárnosti budov sa pojem „kotol" vymedzuje v článku 2 bode 48: „**kotol**" je kombinácia telesa kotla a horáka navrhnutá na prenos tepla uvoľneného zo spaľovania do kvapaliny.

([1]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1275 z 24. apríla 2024 o energetickej hospodárnosti budov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1).

V smernici o energetickej hospodárnosti budov sa nevymedzuje pojem „**samostatne stojaci kotol**“. V odôvodnení 14 sa objasňuje, že samostatne stojace kotly treba odlišovať od „hybridných vykurovacích systémov so značným podielom energie z obnoviteľných zdrojov, ako je kombinácia kotla so slnečnou tepelnou energiou alebo tepelným čerpadlom“. Na účely článku 17 ods. 15 je samostatne stojaci kotol teda kotol, ktorý nie je kombinovaný s iným zariadením na výrobu tepla využívajúcim energiu z obnoviteľných zdrojov a ktorý zabezpečuje značný podiel celkovej využiteľnej energie kombinovaného systému.

Hybridný vykurovací systém je hybridný výrobok kombinujúci najmenej dva rôzne typy zariadení na výrobu tepla. Príklady hybridných vykurovacích systémov kombinujúcich dve alebo viac technológií na výrobu tepla a prípravu teplej vody v budove zahŕňajú akúkoľvek kombináciu tepelných čerpadiel s kotlami, hybridné solárne systémy (kombinácia kotla a panelov na slnečnú tepelnú energiu) a kombinácie týchto systémov. Hybridný vykurovací systém môže byť priamo vyrobený ako hybridný alebo môže hybridný charakter nadobudnúť v čase inštalácie, prípadne neskorším doplnením v rámci hybridizácie na mieste. Za hybridný vykurovací systém sa nepovažuje kombinované spaľovanie, napríklad priame kombinované spaľovanie biomasy a uhlia v kotle na tuhé palivo.

Na účely tohto usmernenia sa pod pojmom **inštalácia** rozumie zakúpenie, montáž samostatne stojaceho kotla a jeho uvedenie do prevádzky.

Fosílne palivá sa v smernici o energetickej hospodárnosti budov nevymedzujú, ale chápu sa rovnako ako v nariadení (EÚ) 2018/1999 ([3]), v ktorom sa v článku 2 bode 62 vymedzujú ako „zdroje energie z neobnoviteľných zdrojov obsahujúce uhlík, ako sú tuhé palivá, zemný plyn a ropa“.

V článku 2 bode 14 prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov, ktorý je zosúladený s článkom 2 bodom 1 zmenenej smernice o energii z obnoviteľných zdrojov [smernica (EÚ) 2018/2001 v znení smernice (EÚ) 2023/2413 ([4])], sa „**energia z obnoviteľných zdrojov**“ vymedzuje ako „energia z obnoviteľných nefosílnych zdrojov, a to veterná, slnečná (slnečná tepelná a slnečná fotovoltická) a geotermálna energia, osmotická energia, energia z okolia, energia z prílivu, vĺn a inej formy z oceánu, vodná energia, energia z biomasy, skládkového plynu, plynu z čistiarní odpadových vôd a bioplynu“.

Palivá z obnoviteľných zdrojov, ako sa vymedzujú v článku 2 bode 22a zmenenej smernice o obnoviteľných zdrojoch energie, t. j. „biopalivá, biokvapaliny, palivá z biomasy a palivá z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu“, sa nepovažujú za fosílne palivá. Vymedzenie pojmu palivá z obnoviteľných zdrojov sa vzťahuje na palivá mimo siete aj v rámci nej.

„**Finančné stimuly“** sa v smernici o energetickej hospodárnosti budov nevymedzujú. Chápu sa v širšom zmysle ako hospodárska podpora, ktorú poskytuje verejný subjekt ([5]), a/alebo ktorá sa poskytuje prostredníctvom verejných zdrojov ([6]). Takéto stimuly poskytované na vnútroštátnej, regionálnej a/alebo miestnej úrovni môžu byť účinným nástrojom na urýchlenie dekarbonizácie vykurovania v budovách a môžu mať rôzne formy, okrem iného napríklad formu priamych grantov pre kupujúcich, inštalatérov a tretie strany, ako aj formu niektorého druhu financovania a finančných nástrojov uvedených v neúplnom zozname v článku 17 ods. 7 smernice o energetickej hospodárnosti budov, najmä fiškálnych stimulov (napr. znížené sadzby dane) ([7]). Finančné stimuly môžu byť napríklad zamerané na koncových používateľov, inštalatérov, výrobcov a tretie strany alebo hospodárske subjekty priamo alebo nepriamo zapojené do inštalácie kotlov. Pokiaľ je príjemcom finančného stimulu podnik, uplatňujú sa pravidlá štátnej pomoci ([8]). Takéto finančné stimuly možno chápať ako druh dotácií na fosílne palivá, preto by ich postupné ukončenie prispelo k postupnému ukončeniu dotácií na fosílne palivá.

([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1999 z 11. decembra 2018 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy, ktorým sa menia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 a (ES) č. 715/2009, smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EÚ, 2012/27/EÚ a 2013/30/EÚ, smernice Rady 2009/119/ES a (EÚ) 2015/652 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 525/2013 (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 1).

([4]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82) a Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/2413 z 18. októbra 2023, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001, nariadenie (EÚ) 2018/1999 a smernica 98/70/ES, pokiaľ ide o podporu energie z obnoviteľných zdrojov, a ktorou sa zrušuje smernica Rady (EÚ) 2015/652 (Ú. v. EÚ L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([5]) Ako sa vymedzuje v článku 2 bode 12 smernice (EÚ) 2023/1791 o energetickej efektívnosti.

([6]) Pojem „finančné stimuly“ zahŕňa aj financovanie prostredníctvom schém bielych certifikátov, pokiaľ takéto financovanie možno považovať za verejné alebo verejne kontrolované.

([7]) V článku 17 ods. 7 sa odkazuje na využívanie „podporného financovania a finančných nástrojov, ako sú úvery na energetickú efektívnosť a hypotéky na obnovu budov, zmluvy o energetickej efektívnosti, finančné schémy splácania z úspor, fiškálne stimuly, napríklad znížené sadzby dane na obnovovacie práce a materiály, daňové schémy financovania, schémy financovania na základe účtov, záručné fondy, fondy zamerané na hĺbkovú obnovu, fondy zamerané na obnovu s významnou minimálnou prahovou hodnotou cielených úspor energie a normy pre hypotekárne portfólio“.

([8]) Pozri článok 38a nariadenia Komisie (EÚ) č. 651/2014 zo 17. júna 2014 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článkov 107 a 108 zmluvy (Ú. v. EÚ L 187, 26.6.2014, s. 1) a oddiel 4.2 oznámenia Komisie – Usmernenia o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 80, 18.2.2022, s. 1).

Pojem „finančné stimuly“ sa nevzťahuje napr. na postupy verejného obstarávania a verejné zákazky v zmysle smernice 2014/24/EÚ ([9]) v prípade inštalácií v budovách verejných orgánov, ktoré úplne alebo čiastočne závisia od verejného rozpočtu, pokiaľ takéto zákazky odrážajú trhové podmienky a nezahŕňajú žiadnu formu dotácie (alebo s ňou nie sú kombinované). Verejné obstarávanie v oblasti budov a týkajúce sa budov musí byť v súlade s článkom 7 smernice (EÚ) 2023/1791 ([10]).

4.2. **Interpretácia**

Článok 17 ods. 15 sa vzťahuje na **inštaláciu samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá.** Myslí sa tým zakúpenie, montáž a uvedenie do prevádzky v prípade kotla, ktorý 1. spaľuje fosílne palivá, t. j. zdroje energie z neobnoviteľných zdrojov obsahujúce uhlík, ako sú tuhé palivá, zemný plyn a ropa, a 2. samostatne stojaci kotol, teda nie je kombinovaný s iným zariadením na výrobu tepla využívajúcim energiu z obnoviteľných zdrojov a ktorý poskytuje značný podiel celkovej využiteľnej energie kombinovaného systému. V tejto súvislosti nie je dôležité, či je inštalácia samostatne stojaceho kotla na fosílne palivá súčasťou napr. hĺbkovej alebo integrovanej obnovy.

To, či sa plynový kotol považuje za „kotol na fosílne palivá“, závisí od palivového mixu v **plynárenskej sieti v čase inštalácie kotla**. Vo všeobecnosti platí, že pokiaľ sa v miestnej plynárenskej sieti prepravuje prevažne zemný plyn, na inštaláciu plynových kotlov sa nemajú poskytovať finančné stimuly. Ak sa v miestnej plynárenskej sieti prepravujú prevažne palivá z obnoviteľných zdrojov, na inštaláciu plynového kotla možno udeliť finančné stimuly podľa článku 17 ods. 15. Je na príslušných orgánoch členských štátov, aby zabezpečili existenciu overovacieho nástroja, ktorým to možno v čase inštalácie skontrolovať.

Ak sa majú **kotly mimo siete** považovať za iné než „kotly na fosílne palivá“, musia príslušné orgány v členských štátoch vyžadovať a spoľahlivo a dôveryhodne overiť, že daná jednotka bude skutočne využívať palivá z obnoviteľných zdrojov, a to v **čase inštalácie a takisto počas celej životnosti**, keďže príjemca má počas celej životnosti stále kontrolu nad palivom, ktoré sa v kotle mimo siete používa.

Takéto monitorovanie môže byť súčasťou pravidelných kontrol vykurovacích systémov na mieste alebo iných typov kontrol vykurovacích systémov, ktoré sa vykonávajú v členských štátoch. Malo by sa v ňom zároveň prihliadať na databázu EÚ na sledovanie kvapalných a plynných palív z obnoviteľných zdrojov a fosílnych palív vyrobených z odpadu ([11]).

Vzhľadom na základné zdôvodnenie článku 17 ods. 15, že **sa nemá stimulovať používanie fosílnych palív v kotloch**, by sa finančné stimuly mali poskytovať len na hybridné vykurovacie systémy s významným podielom energie z obnoviteľných zdrojov, a to len **úmerne k** miere, v akej sa v danom hybridnom vykurovacom systéme používajú obnoviteľné zdroje energie. Z toho vyplýva, že inštalácia vykurovacieho systému, ktorý je v 100 % miere založený na energii z obnoviteľných zdrojov, by sa mala stimulovať výraznejšie ako inštalácia hybridného vykurovacieho systému.

Pri definovaní „**hybridných vykurovacích systémov so značným podielom energie z obnoviteľných zdrojov**“ musia členské štáty zaistiť, aby časť hybridného systému využívajúca energiu z obnoviteľných zdrojov, napríklad slnečnú tepelnú energiu alebo tepelné čerpadlo, poskytovala značnú časť energetického výkonu (t. j. potreby vykurovania budovy). Toto posúdenie musí vykonať príslušný orgán a závisí od situácie. Môže ísť o hybridizáciu na mieste, ktorou sa systém dodatočne doplní neskôr, pričom financovanie sa vyžaduje len v prípade prvkov súvisiacich s prídavným zariadením na výrobu tepla z obnoviteľných zdrojov a/alebo s osobitnými regulátormi slúžiacimi na riadenie spoločného fungovania jednotlivých technológií. Iným prípadom sú hybridné vykurovacie systémy, ktoré sú hybridné už z výroby a uvádzajú sa na trh ako hybridný výrobok, pričom v tomto prípade sa finančný stimul môže vzťahovať na celý výrobok, ale mal by byť úmerný podielu obnoviteľných zdrojov energie využívaných v danom hybridnom vykurovacom systéme.

([9]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

([10]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 231, 20.9.2023, s. 1).

([11]) V článku 31a smernice o obnoviteľných zdrojoch energie sa stanovuje, že Komisia musí do 21. novembra 2024 zabezpečiť zriadenie databázy Únie, ktorá umožní sledovanie kvapalných a plynných palív z obnoviteľných zdrojov a fosílnych palív vyrobených z odpadu. V delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2023/1184 sa vypracovala metodika Únie, ktorou sa stanovujú podrobné pravidlá výroby palív v doprave z obnoviteľných zdrojov nebiologického pôvodu.

Je na členských štátoch, aby špecifikovali, aký podiel energie z obnoviteľných zdrojov v rámci hybridných vykurovacích systémov možno považovať za „značný“, pričom musia zaistiť, aby sa implementáciou v súvislosti s týmto pojmom dosiahol užitočný účinok a aby zodpovedala duchu odôvodnenia 14. Keďže konečným cieľom je postupné ukončenie používania fosílnych palív v kotloch, hybridné vykurovacie systémy by sa mali podporovať len ako prechodné riešenie, ak existuje reálna perspektíva, že používanie fosílnych palív v systéme má prechodný charakter, čím sa zabráni vzniku odkázanosti na fosílne palivá. S týmto zámerom by členské štáty mali vytvoriť systém monitorovania a dodržiavania súladu, ktorý je vhodný na tento účel v konkrétnom vnútroštátnom kontexte. Členské štáty musia zabezpečiť, aby každé vnútroštátne opatrenie, ktorým sa poskytujú finančné stimuly na takéto hybridné systémy, účinne prispievalo k dosiahnutiu cieľov v oblasti klímy a energetiky, ako sú vytýčené v iných právnych predpisoch EÚ ([12]), pri súčasnom zohľadnení plnenia týchto cieľov prostredníctvom svojich národných energetických a klimatických plánov.

V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť, že hoci článok 17 ods. 15 nevylučuje finančné stimuly na inštaláciu samostatne stojacich kotlov na palivá z obnoviteľných zdrojov, takéto finančné stimuly by mohli byť vylúčené článkom 7 ods. 2 rámcového nariadenia o energetickom označovaní ([13]). Týmto ustanovením sa členským štátom ukladá povinnosť zamerať všetky poskytované stimuly na **„dve najviac zastúpené triedy energetickej účinnosti“** alebo vyššie triedy stanovené v ktoromkoľvek delegovanom akte EÚ o energetickom označovaní dotknutých výrobkov. To znamená, že v prípade tepelných zdrojov na vykurovanie priestoru s výkonom do 70 kW, na ktoré sa vzťahuje energetický štítok, môžu členské štáty poskytovať stimuly iba na tepelné zdroje na vykurovanie priestoru v dvoch najviac zastúpených triedach energetickej účinnosti ([14]). Na základe aktuálne dostupných údajov samostatne stojace kotly nepatria do dvoch najviac zastúpených tried ([15]), a preto sa na ne nemôžu poskytovať finančné stimuly bez ohľadu na to, či spaľujú fosílne palivá alebo palivá z obnoviteľných zdrojov. Na hybridné kotly a tepelné čerpadlá sa stimuly poskytovať môžu, pretože sú účinnejšie a zaraďujú sa teda do dvoch najviac zastúpených tried energetickej účinnosti v rámci svojho štítku ([16]). Uvedené ustanovenie sa nevzťahuje na kotly špecificky navrhnuté tak, aby využívali plynné alebo kvapalné palivá prevažne vyrábané z biomasy ([17]), pretože nepodliehajú pravidlám EÚ o energetickom označovaní.

Kotly na tuhé palivo z biomasy podliehajú samostatnému nariadeniu o energetickom označovaní a vzťahuje sa na ne upravená stupnica: keďže sa nachádzajú v dvoch najviac zastúpených triedach, môžu byť oprávnené na stimuly ([18]) ([19]).

Spôsob vykonávania článku 7 ods. 2 nariadenia o energetickom označovaní bude predmetom pripravovanej hodnotiacej správy Komisie, ktorá má byť predložená do augusta 2025 a ktorej cieľom bude informovať Európsky parlament a Radu o tom, do akej miery nariadenie (EÚ) 2017/1369 a akty prijaté na jeho základe spotrebiteľom reálne pomáhajú pri výbere účinnejších výrobkov.

([12]) Vrátane nariadenia (EÚ) 2021/1119 – európsky právny predpis v oblasti klímy, nariadenia (EÚ) 2018/842 o spoločnom úsilí, smernice (EÚ) 2023/2413 o energii z obnoviteľných zdrojov a smernice (EÚ) 2023/1791 o energetickej efektívnosti.

([13]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 zo 4. júla 2017, ktorým sa stanovuje rámec pre energetické označovanie a zrušuje smernica 2010/30/EÚ (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 1).

([14]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 811/2013 z 18. februára 2013 , ktorým sa dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/30/EÚ, pokiaľ ide o označovanie tepelných zdrojov na vykurovanie priestoru, kombinovaných tepelných zdrojov, zostáv zložených z tepelného zdroja na vykurovanie priestoru, regulátora teploty a solárneho zariadenia a zostáv zložených z kombinovaného tepelného zdroja, regulátora teploty a solárneho zariadenia energetickými štítkami (Ú. v. EÚ L 239, 6.9.2013, s. 1).

([15]) Pozri Európsky register výrobkov s energetickým označením (EPREL). Zoznam tepelných zdrojov na vykurovanie priestoru a počet modelov podľa tried vrátane zastúpenia podľa tried je k dispozícii na verejnom webovom sídle EPREL (europa.eu) po kliknutí na rozdelenie modelov podľa výkonnostných tried.

([16]) Hybridné kotly sa radia medzi tepelné čerpadlá/zostavy uvedené v delegovanom nariadení Komisie (EÚ) č. 811/2013 a sú preto oprávnené na stimuly.

([17]) V smernici o obnoviteľných zdrojoch energie sa biomasa vymedzuje ako biologicky rozložiteľné časti výrobkov, odpadu a zvyškov biologického pôvodu z poľnohospodárstva vrátane rastlinných a živočíšnych látok, z lesného hospodárstva a príbuzných odvetví vrátane rybného hospodárstva a akvakultúry, ako aj biologicky rozložiteľné časti odpadu vrátane priemyselného a komunálneho odpadu biologického pôvodu. Označenie „špecificky navrhnuté“ sa týka kotlov, ktoré sú navrhnuté napríklad na spaľovanie surového bioplynu s vysokým podielom nečistôt.

([18]) Na kotly na biomasu s výkonom do 70 kW sa vzťahuje nariadenie (EÚ) 2015/1187 z 27. apríla 2015 o označovaní kotlov na tuhé palivo a zostáv kotla na tuhé palivo, doplnkových ohrievačov, regulátorov teploty a solárnych zariadení energetickými štítkami.

([19]) Ak sa používajú palivá z biomasy v zariadeniach na výrobu elektriny, tepla a chladu s celkovým menovitým tepelným príkonom 7,5 MW alebo viac v prípade tuhých palív z biomasy a nad 2 MW v prípade plynných biopalív, mali by byť splnené kritériá udržateľnosti a úspor emisií skleníkových plynov stanovené v článku 29 smernice o obnoviteľných zdrojoch energie. V takýchto prípadoch je potrebné overiť splnenie týchto kritérií v súlade s pravidlami stanovenými v článku 30 uvedenej smernice.

Ak sa poskytujú finančné stimuly na kotly špecificky navrhnuté tak, aby využívali plynné alebo kvapalné palivá prevažne vyrábané z biomasy, a kotly na biomasu (na tuhé palivo), príslušné orgány by mali posúdiť, ako môže podpora takýchto kotlov ovplyvniť plnenie iných právnych predpisov EÚ, napríklad právnych predpisov týkajúcich sa znečistenia ovzdušia ([20]) alebo právnych predpisov týkajúcich sa emisií skleníkových plynov z využívania pôdy, zo zmeny využívania pôdy a z lesného hospodárstva ([21]).

4.3. **Príklady finančných stimulov, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 17 ods. 15**

V tomto oddiele sa uvádzajú **príklady** prípadov, na ktoré sa nevzťahuje článok 17 ods. 15, keďže sa na ne nevzťahujú finančné stimuly na inštaláciu samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá. Členské štáty môžu poskytovať finančné stimuly na takéto investície za predpokladu, že stimuly sú navrhnuté v súlade s pravidlami štátnej pomoci ([22]), ak je príjemcom stimulu podnik.

— Hybridné vykurovacie systémy so značným podielom obnoviteľných zdrojov energie

Ako sa stanovuje v odôvodnení 14, naďalej možno poskytovať finančné stimuly na inštaláciu hybridných vykurovacích systémov so značným podielom energie z obnoviteľných zdrojov (ako je kombinácia kotla so slnečnou tepelnou energiou alebo tepelným čerpadlom). Všetky takéto finančné stimuly by mali byť úmerné miere, v akej sa v hybridnom vykurovacom systéme využívajú obnoviteľné zdroje energie.

— Akékoľvek dodatočné náklady súvisiace s prechodom na používanie plynov z obnoviteľných zdrojov v kotle

Tieto náklady môžu súvisieť s modernizáciou distribučnej sústavy v obydlí, miestom pripojenia, hybridizáciou na mieste alebo dodatočnými investíciami do technických úprav, ktorými sa zabezpečí využívanie energie z obnoviteľných zdrojov v kotle. Tieto náklady môžu súvisieť napríklad s dodatočnými investíciami do častí vykurovacieho systému, ktoré umožňujú využívanie 100 % energie z obnoviteľných zdrojov.

— Stimuly, ktoré nesúvisia s inštaláciou

Ustanovenie o postupnom ukončení financovania sa nevzťahuje na žiadne stimuly súvisiace s inými činnosťami ako inštalácia – napríklad údržba, oprava alebo vyradenie kotlov na fosílne palivá z prevádzky, napr. prostredníctvom šrotovného.

Takéto stimuly môžu byť relevantné z hľadiska predchádzania núdzovým výmenám po poruche a zabezpečenia opravy alebo výmeny daného prvku. Môžu zahŕňať napr. dočasný prenájom kotlov odberateľom energie v oblastiach súčasného alebo plánovaného diaľkového vykurovania a chladenia.

Ďalším príkladom, ktorý nepatrí do rozsahu pôsobnosti tohto ustanovenia, sú finančné stimuly na inštaláciu systémov automatizácie a riadenia budov vo vykurovacích systémoch využívajúcich samostatne stojace kotly na fosílne palivá.

— Opatrenia na riešenie cenovej dostupnosti energie

([20]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2284 zo 14. decembra 2016 o znížení národných emisií určitých látok znečisťujúcich ovzdušie, ktorou sa mení smernica 2003/35/ES a zrušuje smernica 2001/81/ES (Ú. v. EÚ L 344, 17.12.2016, s. 1), Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/50/ES z 21. mája 2008 o kvalite okolitého ovzdušia a čistejšom ovzduší v Európe (Ú. v. EÚ L 152 11.6.2008, s. 1).

([21]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/839 z 19. apríla 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/841, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, zjednodušenie pravidiel týkajúcich sa podávania správ a dodržiavania záväzkov a stanovenie cieľov členských štátov na rok 2030, a nariadenie (EÚ) 2018/1999, pokiaľ ide o zlepšenie monitorovania, podávania správ, sledovania pokroku a preskúmania (Ú. v. EÚ L 107, 21.4.2023, s. 1).

([22]) Pozri poznámku pod čiarou č. 8. Konkrétne musia členské štáty, ktoré poskytujú takéto stimuly ako súčasť plánu obnovy zameraného na zlepšenie energetickej hospodárnosti alebo environmentálnej výkonnosti budovy podľa oddielu 4.2 Usmernení o štátnej pomoci v oblasti klímy, ochrany životného prostredia a energetiky, pred zavedením svojich schém podpory informovať Komisiu a počkať na jej posúdenie.

Takéto opatrenia môžu zahŕňať podporu spotrebiteľských cien, sociálne tarify alebo podporu príjmu v prípade vykurovania fosílnymi palivami. Rastúcimi cenami fosílnych palív najviac trpia práve zraniteľné domácnosti. Verejná podpora by nemala viesť k ich odkázanosti na využívanie fosílnych palív v budúcnosti. Preto by uvedené opatrenia mali byť naďalej dobre cielené, dočasné a mali by dopĺňať štrukturálne opatrenia, ktoré sa zaoberajú aj základnými príčinami energetickej chudoby v súlade s odporúčaním Komisie o energetickej chudobe ([23]). Všetky opatrenia financované zo Sociálno-klimatického fondu sa musia riadiť pravidlami týkajúcimi sa priamej podpory príjmu podľa nariadenia o Sociálno-klimatickom fonde ([24]).

Namiesto využívania finančných stimulov na podporu výmeny kotlov na fosílne palivá za nové kotly na fosílne palivá by členské štáty mali podporovať opravu existujúcich kotlov a/alebo poskytovať dočasné riešenia vykurovania (napr. prenájom kotlov) spolu s vyššou úrovňou podpory pre zraniteľné domácnosti na iné vykurovacie systémy než samostatne stojace kotly na fosílne palivá (ako sú vykurovacie systémy využívajúce obnoviteľné zdroje energie alebo hybridné systémy so značným podielom obnoviteľných zdrojov energie).

— Stimuly, ktoré nesúvisia s kotlami

Zariadenia, ktoré nepatria do vymedzenia pojmu kotol – napríklad kachle alebo mikrokogenerácia – nepatria do rozsahu pôsobnosti postupného ukončenia finančných stimulov na samostatne stojace kotly na fosílne palivá.

Napriek tomu sa v širšom kontexte a v duchu ustanovenia o postupnom ukončení finančných stimulov na samostatne stojace kotly podľa tohto usmernenia členským štátom adresuje skôr výzva, aby v prípade všetkých vykurovacích a chladiacich systémov na fosílne palivá stimulovali prechod na palivá z obnoviteľných zdrojov.

Konkrétne v článku 13 ods. 6 štvrtom pododseku prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov sa stanovuje, že „[č]lenské štáty môžu stanoviť nové stimuly a financovanie s cieľom podporiť prechod z vykurovacích a chladiacich systémov na fosílne palivá na vykurovacie a chladiace systémy, ktoré nie sú založené na fosílnych palivách“.

— Vyplácanie stimulov udelených a oznámených jednotlivým príjemcom pred 1. januárom 2025

Pokiaľ verejný orgán prijal rozhodnutie o poskytnutí finančného stimulu a zároveň ho oznámil jednotlivým príjemcom pred 1. januárom 2025, znamená to, že oprávnené očakávania vznikli pred uvedeným dátumom a reálne vyplatenie takýchto finančných stimulov sa môže uskutočniť po uvedenom dátume.

4.4. **Výnimky**

V článku 17 ods. 15 sa stanovuje **výnimka** zo zákazu finančných stimulov na inštaláciu samostatne stojacich kotlov na fosílne palivá po 1. januári 2025, ak investičné stimuly **súčasne** spĺňajú **dve podmienky**:

1. sú financované na základe:

— Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti ([25]),

— Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Kohézneho fondu výlučne v prípadoch, keď sa uplatňujú ustanovenia článku 7 ods. 1 písm. h) bodu i) tretej zarážky nariadenia (EÚ) 2021/1058 ([26]). Toto ustanovenie umožňuje investície do kotlov na zemný plyn a vykurovacích systémov v obytných budovách a budovách, ktoré nahrádzajú zariadenia na uhlie, rašelinu, lignit alebo roponosné bridlice,

([23]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/2407 z 20. októbra 2023 týkajúce sa energetickej chudoby (Ú. v. EÚ L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).
([24]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 z 10. mája 2023, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060 (Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 1).
([25]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).
([26]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 z 24. júna 2021 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a Kohéznom fonde (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 60).

— článku 73 nariadenia (EÚ) 2021/2115 ([27]), ktorý sa týka investícií do rozvoja vidieka.

a

2. boli vybrané na investície pred rokom 2025.

V tejto súvislosti, ak sú finančné stimuly na kotly súčasťou národných alebo regionálnych programov v rámci uvedených fondov EÚ, ktoré boli **prijaté pred 1. januárom 2025**, považujú sa za „vybrané na investície“ pred uvedeným dátumom.

Napríklad v prípade EFRR a Kohézneho fondu sa táto výnimka vzťahuje na investície do kotlov na zemný plyn, ktoré sú súčasťou národného alebo regionálneho programu politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027 prijatého pred 1. januárom 2025, ktorý je oprávnený na podporu z EFRR a/alebo Kohézneho fondu v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1058 ([28]).

V prípade Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa táto výnimka vzťahuje na investície, ktoré sú súčasťou národného plánu obnovy a odolnosti prijatého na základe vykonávacieho rozhodnutia Rady.

V prípade investícií do rozvoja vidieka v rámci strategických plánov SPP sa táto výnimka vzťahuje na investície, ktoré sú súčasťou národných strategických plánov SPP schválených Komisiou.

Cieľom výnimky je umožniť dokončenie všetkých investícií, ako boli dohodnuté (v programoch, plánoch a ich zmenách), pred 1. januárom 2025 bez ohľadu na to, kedy sa uskutoční výzva na predkladanie projektov a všetky následné kroky.

5. **PRIPRAVOVANÉ RELEVANTNÉ USMERNENIA**

Komisia vypracuje usmernenia k novým a podstatne zmeneným ustanoveniam prepracovaného znenia smernice o energetickej hospodárnosti budov vzhľadom na termín transpozície. Zahŕňa to aj usmernenia o tom, čo možno kvalifikovať ako kotol na fosílne palivá, v súlade s povinnosťou podľa článku 13 ods. 8 prepracovanej smernice o energetickej hospodárnosti budov.

([27]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2115 z 2. decembra 2021, ktorým sa stanovujú pravidlá podpory strategických plánov, ktoré majú zostaviť členské štáty v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (strategické plány SPP) a ktoré sú financované z Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1305/2013 a (EÚ) č. 1307/2013 (Ú. v. EÚ L 435, 6.12.2021, s. 1).

([28]) Pozri ďalšie usmernenia v dokumente QA00313.